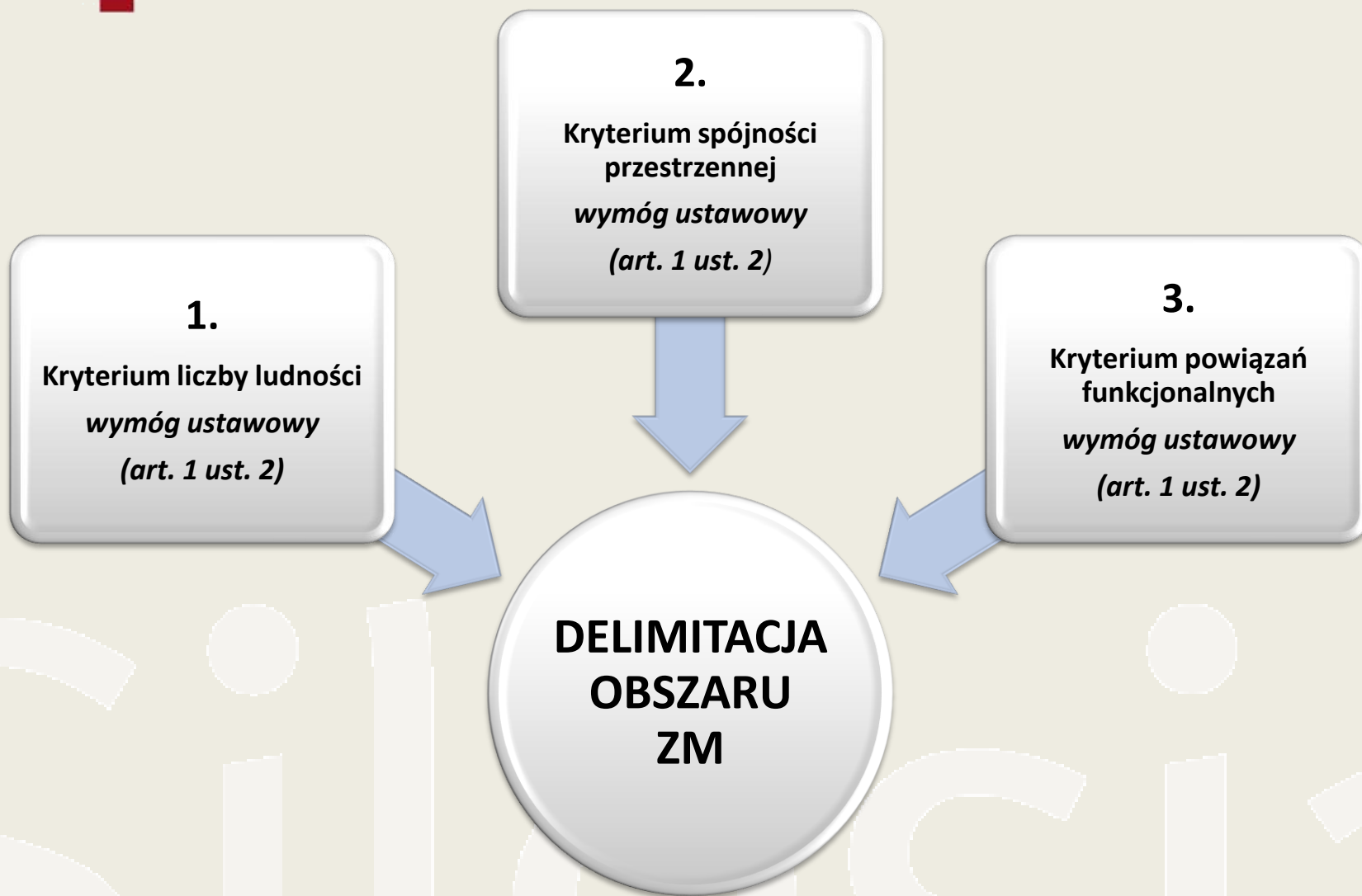

**PRACE NAD WNIOSEM
O UTWORZENIE ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM**

4 maja 2017 r.

1. OPIS DELIMITACJI WARIANTU DOCELOWEGO:

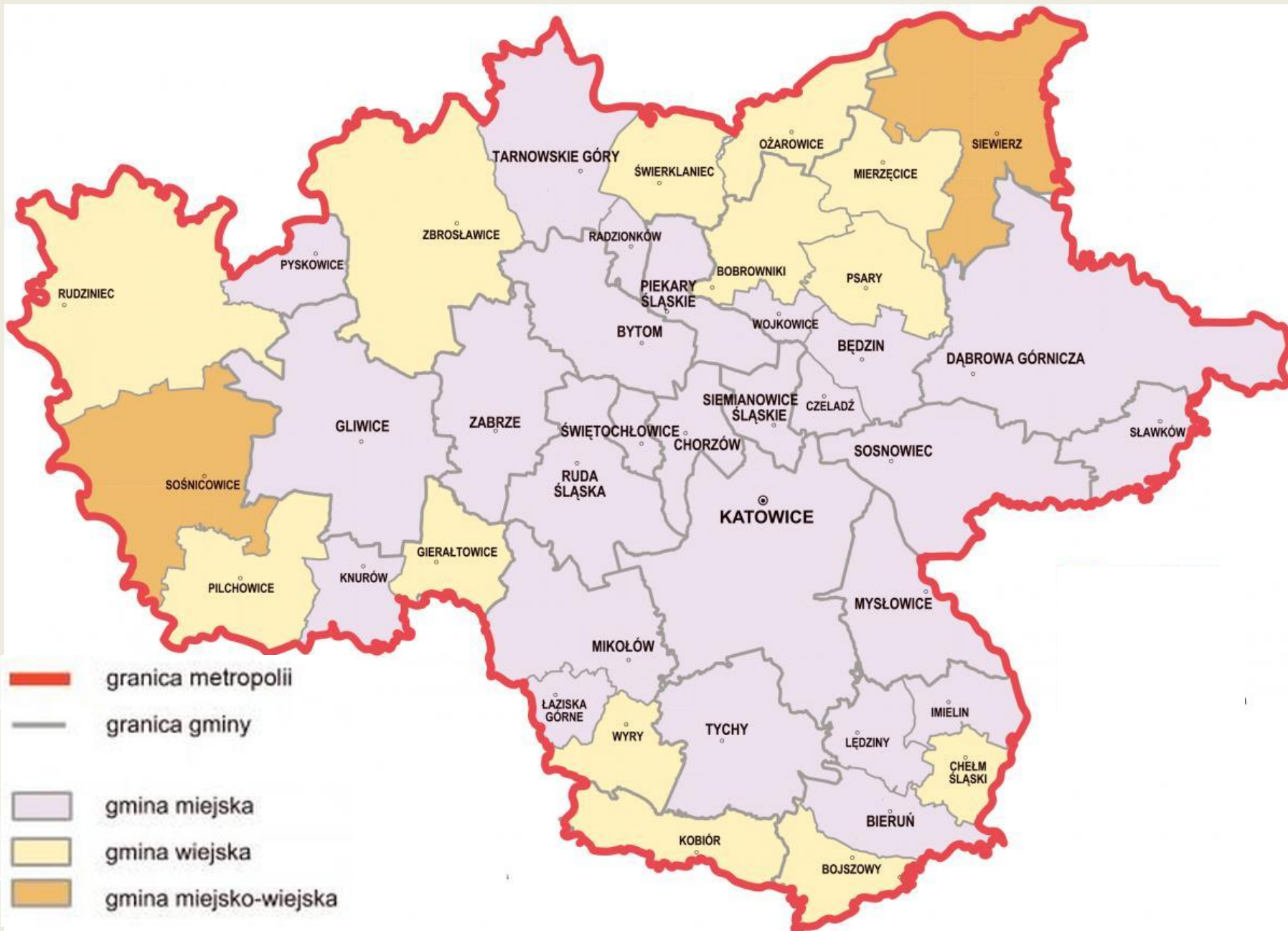
- **22 gminy Metropolii Górnośląskiej** (obszar wg Strategii Rozwoju Woj. Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+ i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Woj. Śląskiego PLAN 2020+);
- **19 gmin obszaru funkcjonalnego Metropolii Górnośląskiej** (cechujących się bezpośrednimi powiązaniem funkcjonalnymi i spójnością przestrzenną z Metropolią Górnośląską):
 - ✓ **6 gmin** (Bobrowniki, Mierzęcice, Ożarówice, Psary, Siewierz i Świerklaniec): dostęp do międzynarodowego portu lotniczego,
 - ✓ **5 gmin** (Knurów, Pilchowice, Pyskowice, Rudziniec, Sośnicowice): funkcjonalne powiązania drogowe o zasięgu krajowym i międzynarodowym (autostrady A4, A1),
 - ✓ **1 gmina Sławków**: dostęp do tzw. „szerokiego toru” - funkcjonalne powiązanie międzynarodowe;
 - ✓ **7 gmin** (Gierałtówice, Wiry, Kobiór, Bojszowy, Imielin, Łędziny, Chełm Śl.): „dopełnienie” zwiększające spójność przestrzenną (istniejące powiązania komunikacyjne z pozostałymi gminami wariantu docelowego).

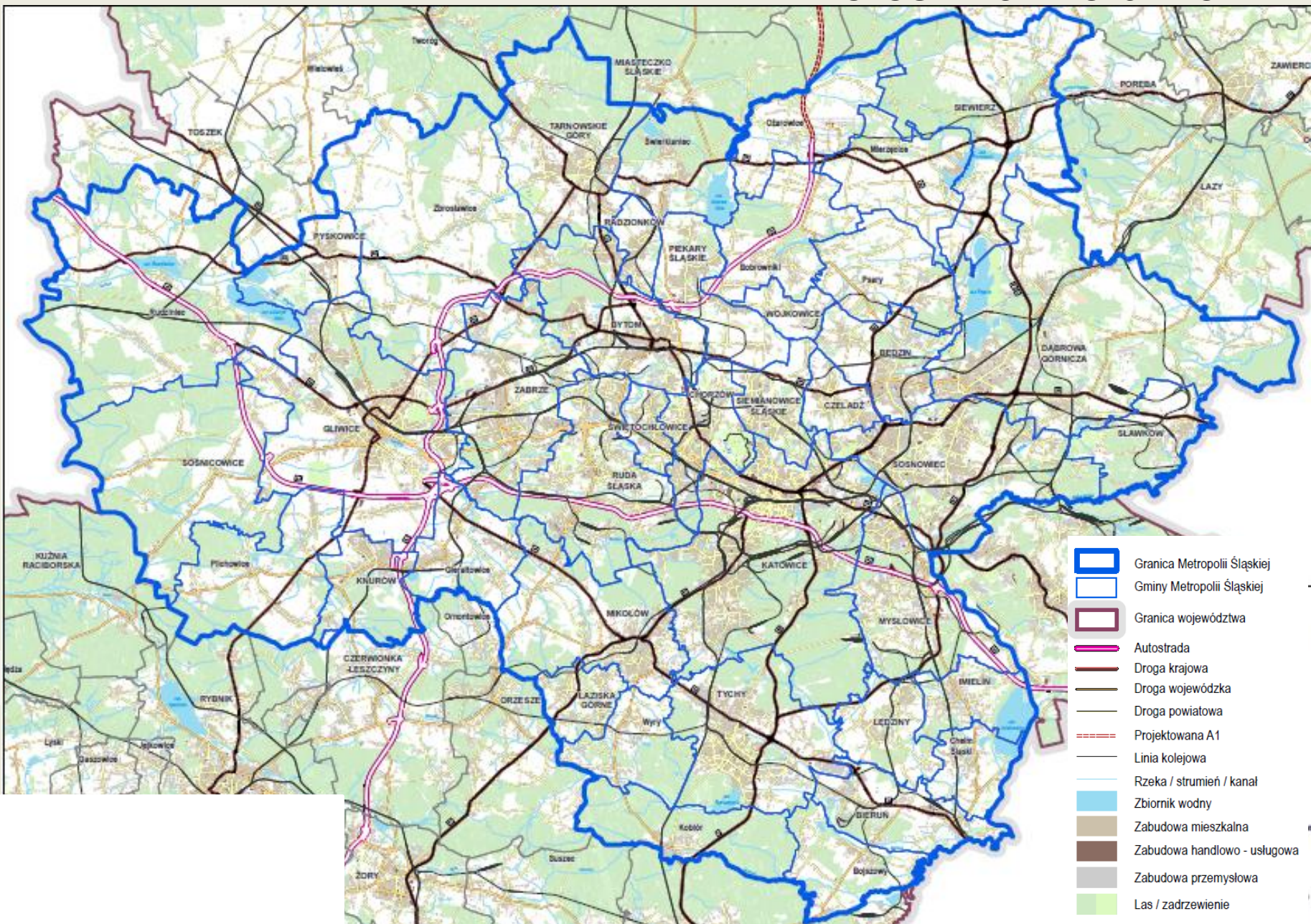
2. KRYTERIUM LICZBY LUDNOŚCI: spełnione 2,28 mln)

Liczba gmin	Obszar [km ²]	liczba mieszkańców	BUDŻET – 2017*		BUDŻET – 2018*	
			składka (gminy)	udział w PIT	składka (gminy)	udział w PIT
41 GMIN	2 553	2 279 560	6 149 208	10 920 975	30 746 042	288 801 159

WARIANT DOCELOWY: WG PODZIAŁU GMIN

MAPA TOPOGRAFICZNA OBSZARU ZM

Źródło: Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach

ZESTAWIENIE PODSTAWOWYCH DANYCH DLA WARIANTU DOCELOWEGO: 41 GMIN

Lp.	Nazwa miasta	Obszar [km ²]	Liczba mieszkańców *	Budżet 2017**		Budżet 2018**	
				Składka gminy	Udział w PIT	Składka gminy	Udział w PIT
1	Będzin	37	57 761	146 016	261 112	730 078	6 771 870
2	Bieruń	40	19 575	54 831	96 109	274 157	2 601 441
3	Bobrowniki	52	11 905	36 355	64 440	181 774	114 511
4	Bojszowy	35	7 630	25 855	46 162	129 273	1 152 285
5	Bytom	69	170 059	343 887	606 788	1 719 435	16 455 852
6	Chełm Śląski	23	6 144	17 638	31 467	88 188	805 227
7	Chorzów	33	109 541	266 610	465 517	1 333 051	12 173 598
8	Czeladź	16	32 225	81 560	144 198	407 802	3 845 782
9	Dąbrowa Górnicza	189	122 451	323 620	569 870	1 618 100	15 315 267
10	Gierałtowice	38	11 834	36 038	64 504	180 192	1 658 958
11	Gliwice	134	182 969	565 297	1 012 939	2 826 487	26 731 854
12	Imielin	28	8 888	27 893	50 463	139 463	1 321 690
13	Katowice	165	299 012	1 019 378	1 815 049	5 096 889	48 339 944
14	Knurów	34	38 685	97 943	173 770	489 714	4 653 739
15	Kobiór	48	4 905	13 358	23 387	66 792	611 155
16	Lędziny	32	16 807	43 953	77 259	219 766	2 066 879
17	Łaziska Górne	20	22 418	55 826	98 660	279 130	2 593 237
18	Mierzęcice	49	7 632	18 888	33 672	94 439	858 144
19	Mikołów	79	40 027	141 526	252 466	707 628	6 669 551
20	Mysłowice	66	74 711	208 988	367 550	1 044 938	9 901 658

ZESTAWIENIE PODSTAWOWYCH DANYCH DLA WARIANTU DOCELOWEGO: 41 GMIN

Lp.	Nazwa miasta	Obszar [km ²]	Liczba mieszkańców	Budżet 2017*		Budżet 2018*	
				Składka gminy	Udział w PIT	Składka gminy	Udział w PIT
21	Ożarówice	46	5 714	18 293	32 433	91 463	876 901
22	Piekary Śląskie	40	56 126	131 079	230 416	655 397	6 296 401
23	Pilchowice	70	11 618	32 646	59 794	163 232	1 503 024
24	Psary	46	11 939	40 958	74 501	204 792	1 808 346
25	Pyskowice	31	18 418	38 129	67 491	190 645	1 785 828
26	Radzionków	13	16 965	39 838	69 594	199 189	1 962 812
27	Ruda Śląska	78	139 412	347 120	609 625	1 735 602	16 588 218
28	Rudziniec	159	10 638	24 137	39 036	120 686	1 055 466
29	Siemianowice Śląskie	25	68 011	163 600	291 224	818 002	7 835 802
30	Siewierz	114	12 323	30 976	54 837	154 880	1 443 845
31	Sławków	37	7 092	17 889	31 394	89 443	833 003
32	Sosnowiec	91	206 516	529 008	924 119	2 645 038	25 262 233
33	Sośnicowice	116	8 742	24 522	47 893	122 609	1 109 785
34	Świerklaniec	45	11 888	41 532	74 068	207 661	2 131 290
35	Świętochłowice	13	50 750	102 985	180 988	514 923	4 896 366
36	Tarnowskie Góry	84	61 099	167 563	296 512	837 815	7 578 507
37	Tychy	82	128 415	394 577	717 729	1 972 883	18 572 683
38	Wojkowice	13	9 078	22 020	39 600	110 098	1 041 714
39	Wyry	35	7 876	22 704	42 228	113 520	989 444
40	Zabrze	80	175 882	393 383	708 327	1 966 916	18 710 617
41	Zbrostowice	148	15 879	40 790	73 787	203 952	1 876 231
RAZEM		2553	2 279 560	6 149 208	10 920 975	30 746 042	288 801 159

* **Liczba mieszkańców:** dane Urzędu Statystycznego w Katowicach (stan na 30.06. 2016 r.);

** **Sposób obliczenia składki:**

- udział gmin w podatku dochodowym PIT na podstawie danych pozyskanych z Izby Skarbowej w Katowicach za 2015 r.;
- wskaźnik równy udziałowi należnego podatku – zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Finansów*:
 - ✓ 37,89% w 2017 r.
 - ✓ 37,79% w 2016 r.

- **Cel:** wyniki konsultacji to element składowy wniosku (art. 5 ust. 4 pkt 4 cyt. ustawy);
- **Zakres terytorialny:** wszystkie gminy objęte wnioskiem;
- **Tryb postępowania:**
 - ✓ podjęcie uchwały w sprawie przeprowadzenia konsultacji przez każdą z gmin (*wykonano*);
 - ✓ proces konsultacji z mieszkańcami (*max do 11.05*);
 - ✓ podjęcie uchwały podsumowującej konsultacje przez każdą z gmin (*max do 16.05*).

Integracja i współpraca gmin

Wspólne działanie pozwoli na realizację zadań nieosiągalnych finansowo i organizacyjnie dla pojedynczych miast. Środki z budżetu metropolii będzie można wykorzystać jako wkład własny, pozwalający ubiegać się o dotacje przekraczające możliwości pojedynczych podmiotów. To rozwojowe koło zamachowe całego regionu.

Wpływ gmin na kształt związku

Przy zachowaniu własnej odrębności i indywidualnego charakteru, każda gmina będzie miała wpływ na kluczowe decyzje, wykorzystanie środków finansowych oraz zadania realizowane przez związek.

Dodatkowe wpływy z budżetu państwa

Dochód związku metropolitalnego to 5% wpływów z podatku PIT z budżetu państwa. Według szacunków to kwota między 250 a 280 mln złotych rocznie. To naprawdę niemałe pieniądze przy niskich (poniżej jednej dziesiątej budżetu) składkach gmin. Gminy będą decydowały wspólnie, na co wydać te kwoty, co i za ile zostanie zrealizowane.

Nowa jakość transportu

Dobrze zorganizowany transport to nie tylko jeden bilet na pociąg, autobus i tramwaj. To szybka, wygodna i tania komunikacja, pozwalająca na sprawne dotarcie do pracy, szkoły, na zakupy, do kina. To także rozwój nowych ścieżek rowerowych i wypożyczalni. Przed związkiem stoi także zadanie planowania nowoczesnej kolei metropolitalnej.

Nowe możliwości dla polityki przestrzennej

Wspólna, zintegrowana polityka przestrzenna oznacza kompleksowe i długofalowe planowanie tego, co będzie w naszych miastach tworzone. Wspólnie możemy decydować o funkcjach miast i gmin. Wyznaczać specjalizacje niektórym obszarom, w ten sposób unikniemy także powtarzania niektórych funkcji usługowych w sąsiednich gminach. Możemy zadbać o estetykę przestrzeni publicznej poprzez wspólne działania i akcje edukacyjne, także na rzecz rozwoju systemów komunikacji.

Promocja

Promowanie w kraju i za granicą wszelkich walorów metropolii - gospodarczych, kulturalnych, turystycznych, przyrodniczych - jest priorytetem związku. Dzięki temu przyciąganie turystów, inwestorów, studentów i potencjalnych mieszkańców będzie prostsze i bardziej efektywne. Nawet najbardziej wymagające kampanie promocyjne będą możliwe dla związku. Koordynacja działań promocyjnych ułatwi też pozyskanie inwestorów dla poszczególnych gmin.

Dodatkowe oszczędności

Dzięki centralizacji istotnych dla wszystkich podmiotów procesów będzie można osiągnąć znaczne oszczędności. Przykładem może być wspólny zakup energii, realizowany od 5 lat przez Górnośląski Związek Metropolitalny, który pozwolił na kilkudziesięciomilionowe oszczędności dla miast.

Skok cywilizacyjny

Metropolia to pewna wizja. Wizja przyszłości. To wsparcie innowacji, kreatywności, pomysłów, które mogą przenieść miasta na wyższy poziom rozwoju. Metropolia to również ciągła dyskusja o tym, co ważne dla mieszkańców, wsłuchiwanie się w głos ekspertów i autorytetów, ale i zwykłych obywateli. To nieustanna wymiana doświadczeń.

Rozwój społeczno-gospodarczy

Powyższe zadania realizowane wspólnie, oraz inne, zaplanowane przez gminy razem - to kompleksowe i wszechstronne działania na rzecz poprawy jakości życia w metropolii. Razem można lepiej i taniej, a duży może więcej. Związek metropolitalny to nasza szansa, by wspólnie zrobić to, co niemożliwe w pojedynkę.

DALSZE DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z UTWORZENIEM ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO

„Wygrywa tylko ten, kto ma jasno określony cel i nieodparte pragnienie, aby go osiągnąć”.

Napoleon Hill

„Niecierpliwość żąda rzeczy niemożliwej mianowicie osiągnięcia celu bez środków”.

Georg Wilhelm Friedrich Hegel

Główne cechy metropolii:

1. Międzynarodowa ranga układu osadniczego (nie tylko rozrost przestrzenny i demograficzny aglomeracji);
2. Obecność funkcji metropolitalnych (czyli funkcji o randze ponadlokalnej, regionalnej, krajowej lub międzynarodowej, służących budowaniu i rozwijaniu wielopłaszczyznowych powiązań, przepływowi kapitału, informacji, wiedzy i ludzi;
3. Obszar skutecznie konkurujący na rynkach międzynarodowych, odpowiadający ambicjom i spełniający oczekiwania mieszkańców;
4. Międzynarodowe połączenia komunikacyjne i informacyjne;
5. Elementy tworzące wyjątkowość przestrzeni miejskiej, jej specyfikę i atrakcyjność (zabudowa, wydarzenia, bogata oferta kulturalna, sportowa, gastronomiczna itp.);
6. Wysoka jakość przestrzeni publicznej.

Czym powinien być ZM:

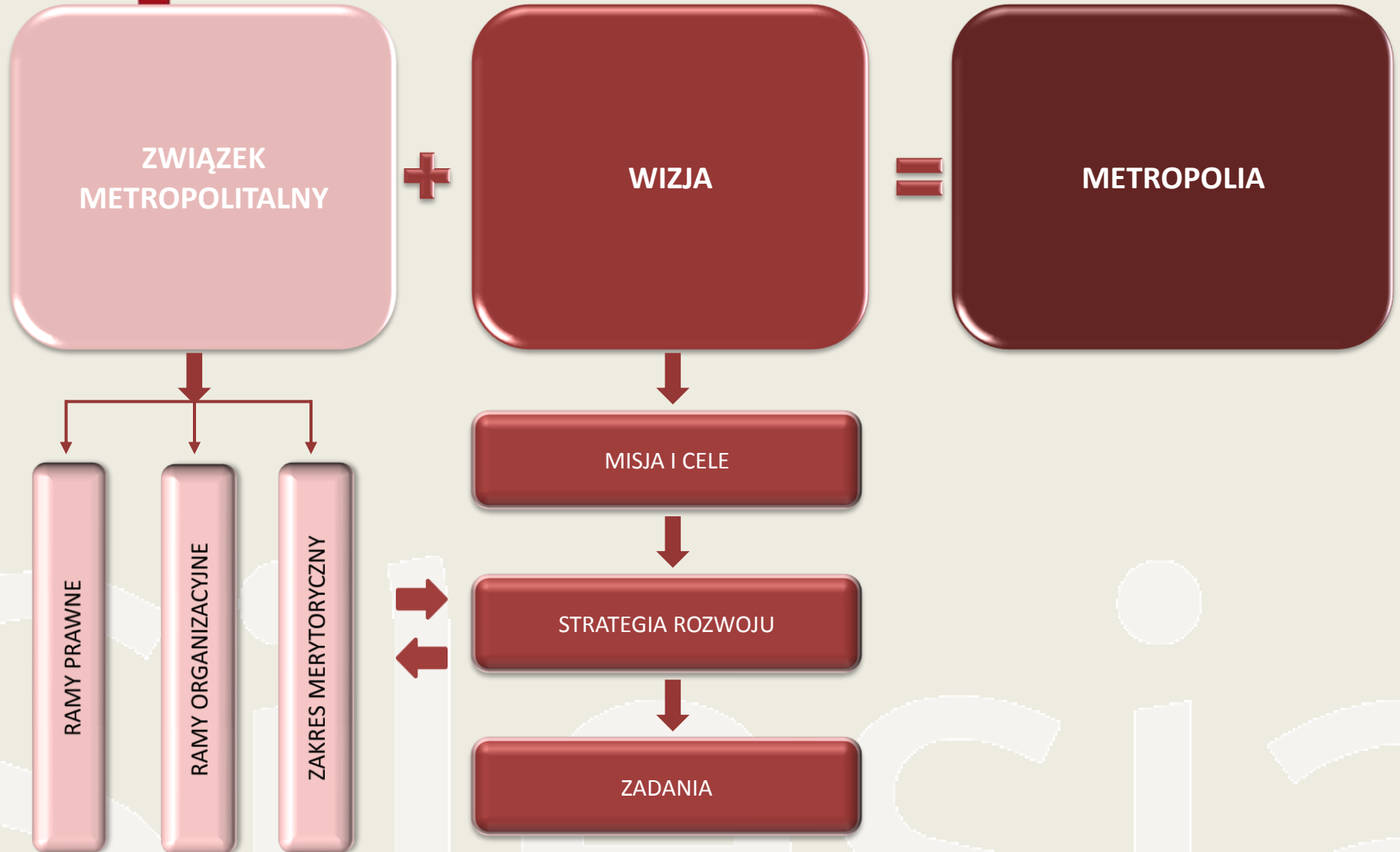
Jednostką, która ma:

- inicjować, kształtować i wspierać proces tworzenia metropolii,
- realizować zadania prorozwojowe, zwiększające konkurencyjność i atrakcyjność obszaru metropolitalnego,
- planować jego rozwój.

Czym nie powinien być ZM:

„Koszem na śmieci” - jednostką realizującą „niechciane” zadania gminne/powiatowe.

Wypracowanie dokumentów formalno-prawnych związanych z funkcjonowaniem ZM:

1. Wstępny zakres prac:

- Statut ZM;
- Regulamin Pracy Zgromadzenia ZM;
- Regulamin Pracy Zarządu ZM;
- Wytyczne i zasady dla tworzenia jednostek organizacyjnych Urzędu Metropolitalnego;
- Założenia do budżetu Związku i rozliczeń finansowych między jego członkami;
- Regulamin organizacyjny Urzędu Metropolitalnego.

2. Sposób realizacji zadania:

- Wykorzystanie istniejących dokumentów dotyczących struktur o podobnym charakterze i zakresie działania (pracownicy GZM i zespół obsługi prawnej);
- Konsultacje z przedstawicielem nadzoru prawnego Wojewody Śląskiego;
- Współpraca z pełnomocnikiem ds. utworzenia ZM.

Opracowanie modelu i wizji funkcjonowania ZM obejmujące takie elementy jak:

1. Nazwa ZM;

2. Granice obszaru metropolitalnego;

3. Misja i cele ZM;

4. Merytoryczny zakres działania ZM:

- a) identyfikacja obszarów współpracy (zadań/obszarów dziedzinowych), którymi powinien zająć się związek metropolitalny – poza wymienionymi w ustawie o związkach metropolitalnych;
- b) identyfikacja zadań własnych gmin, powiatów czy samorządu województwa, które powinny/mogą zostać przekazane do realizacji przez ZM.

5. Elementy wizji Metropolii;

6. System zarządzania ZM:

- a) zasady podejmowania decyzji;
- b) zasady realizowania współpracy z partnerami i innymi interesariuszami;
- c) sposoby zapewnienia realizacji celów metropolitalnych, w zależności od typu zadań i liczby uczestniczących w nich gmin.

7. Budżet i zasady dystrybucji środków finansowych:

- a) wypracowanie założeń do budżet jednostki, z uwzględnieniem dobrych praktyk innych metropolii europejskich i uwarunkowań lokalnych;
- b) sposoby dystrybuowania środków finansowych zagwarantowanych ZM zapisami ustawy;
- c) określenie możliwości aplikowania o środki pomocowe w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

8. Rekomendacje dla tworzenia struktury organizacyjnej urzędu metropolitalnego:

- a) schemat organizacyjny;
- b) szacunkowa liczba, rodzaje pracowników i kompetencje.

1. Diagnoza strategiczna – konieczność przeprowadzenia analiz i badań wg wybranych zagadnień strategicznych;
2. Analiza SWOT;
3. Uszczegółowienie wizji metropolii;
4. Określenie prognoz i trendów mogących mieć wpływ na proces rozwoju metropolii;
5. Określenie priorytetów rozwoju, celów i kierunków działań;
6. Identyfikacja zagrożeń i punktów krytycznych;
7. Zaprogramowanie procesu wdrażania ustaleń strategicznych wraz ze źródłami finansowania poszczególnych działań (*Masterplan*);
8. Wypracowanie mechanizmu monitorowania i ewaluacji strategii.

l.p	Element z ustawy	Stan realizacji
1.	uzasadnienie utworzenia ZM, zawierające w szczególności wskazanie form współpracy gmin, które mają wejść w skład ZM, powiązań funkcjonalnych i zaawansowania procesów urbanizacyjnych, a także opis układu osadniczego i przestrzennego uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe;	Wykonano projekt; W opracowaniu: opinia Obserwatorium Procesów Miejskich Metropolitalnych
2.	dane statystyczne dotyczące liczby ludności oraz powierzchni związku metropolitalnego;	Pozyskano z GUS; W opracowaniu: Statystyczny obraz ZM
3.	wyniki przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami w poszczególnych gminach;	Konsultacje w trakcie;
4.	określenie szacunkowych kosztów, będących skutkiem wydania rozporządzenia (2017)	Do opracowania;
5.	określenie szacunkowych planów dochodów i wydatków związku metropolitalnego w kolejnych dwóch latach budżetowych następujących po wydaniu rozporządzenia (2018, 2019)	Do opracowania;
6.	mapa topograficzna	Wykonano projekt i uzgodniono z MSWiA;

POTENCJALNE ZADANIA ZM (1)

OBSZAR DZIAŁANIA	Transport	Rozwój społ-gosp. obszaru związku	Kształtowanie ładu przestrzennego	Promocja związku i jego obszaru
Zadania z ustawy	Plan Rozwoju Transportu Publ. (art.. 12.1 pkt 3)	Strategia Rozwoju ZM (art.. 12.1 pkt 2, art.. 23 pkt 1)	Ramowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarow. przestrz. ZM (art.. 12.1 pkt 1 oraz art.. 23 pkt 3)	Strategia Promocji ZM (art.. 12.1 pkt 6, art. 23 pkt 1)
SOR Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Wprowadzenie zachęt zmieniających dotychczasowe mobilne zachowania obywateli na rzecz użytkowania transportu zbiorowego,	Poprawa współpracy JST w zakresie dostarczania usług techn. i społ., adaptacja dobrych praktyk w zakresie podnoszenia jakości i dostępności usług publ.	Przeźren dla wszystkich - standardy definiujące rozwiązania techniczne i przestrzenne zapewniające dostępność przestrzeni publ. osobom z dysfunkcjami	Podejmowanie działań promocyjnych i aktywnego poszukiwania inwestorów zarówno w Polsce, jak i za granicą
	„Wspólny Bilet", tj. integracja biletowa pasażerskiego transportu kolejowego z innymi środkami publicznego transportu zbiorow.	Upowszechnianie zasad partycypacji społecznej w podejmowaniu decyzji i zarządzaniu obszarami zurbanizow.	Upowszechnienie dobrych praktyk i wdrożenie projektów pilotażowych dotyczących rozwoju lokalnego	Promocja dialogu społecznego i wprowadzenie rozwiązań wspierających efektywny trójstronny i dwustronny dialog społeczny
	Realizacja strategii zrównoważonej mobilności miejskiej/rozbudowa łańcuchów ekomobilności w miastach i ich obszarach funkcjonalnych	Integracja baz danych dla lepszego diagnozowania potrzeb i efektywniejszego wydatkowania środków publ.	Realizacja niskoemisyjnych strategii miejskich...,	Zwiększenie partycypacji społecznej i wpływu obywateli (oraz organizacji pozarządowych) na życie publiczne
	Tworzenie warunków do rozwoju elektromobilności i rozwoju niskoemis. transportu zbiorow (np.: ułatwienia lokalizacji stacji do ładowania pojazdów elektr., zakup autobusów elektr.)		Kontynuowanie zintegrowanych działań rewitalizacyjnych miast śląskich, w tym modelowej rewitalizacji i projektu pilotażowego Bytomia.	Wzmacnianie potencjału instytucji kultury o szczególnym znaczeniu
	Działania poprawiające bezpieczeństwo w ruchu drogowym – wdrożenie Inteligentnych Systemów Transportowych (ITS)		Rozwiązanie kwestii środowiskowych (m.in. zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza i emisji gazów cieplarnianych, dostosowanie/adaptacja obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu	Wypracowanie systemu wspierania rozwoju sektorów kreatywnych (które wpłyną na rozwój całego ekosystemu wspierania kultury)
		Rekultywacja terenów pokopalnianych i przemysłowych oraz ich ponowne wykorzystanie na cele gospodarcze i społeczne.	Promocja ruchu rowerowego i pieszego (zmniejszenie udziału przejazdów indywidualnych zachęta do korzystania z transportu publ.)	

POTENCJALNE ZADANIA ZM (2)

USTAWA	Transport	Rozwój społ-gosp. obszaru związku	Kształtowanie ładu przestrzennego	Promocja związku i jego obszaru
GZM	Wspólne utrzymanie DTŚ	Wspólny zakup energii elektrycznej	projekt AMIIGA Zintegrowane podejście do zarządzania jakością wód podziemnych w funkcjonalnych obszarach miejskich"	Budowanie pozycji ZM w kraju i zagranicą poprzez udział w organizacjach
	Metropolitalny System Wypożyczalni Rowerów Publicznych	WIDOCZNE E-USŁUGI - przestrzeń miejska przyjazna osobom z dysfunkcją wzroku poprzez nowoczesne rozwiązania informatyczne w Metropolii		Mobilne Travel (upowszechnienie zasobów portalu slaskie.travel.pl)
				Portal pelnikultury.pl
Metropolitalny System Tras Rowerowych			Imprezy i wydarzenia kulturalne: <i>Metropolitalna Noc Teatrów Festiwal im. G. Gorczyckiego</i>	
NOWY ZM	Studium możliwości równoważenia systemu transportowego Związku Metropolitalnego poprzez budowę zintegrowanych systemów ruchu kolejowego i rowerowego	Monitoring Rozwoju ZM (stan "0" i zmiany)	Bieżące opiniowanie lokalnych dokumentów planistycznych	Promocja inwestycyjna: targi inwestyc. w kraju i za granicą (MIPIM Cannes, EXPO REAL); wyjazdy studyjne
	Studium Transportowe Związku Metropolitalnego Województwa Śląskiego	Działania antysmogowe (we współpracy z Urz. Marsz.)	Utworzenie Metropolitalnej Sieć Parków / Terenów Rekreacyjnych wraz z kalendarzem imprez	Promocja kulturalna: Metropolitalny Karnet Kulturalny; Metropolitalne Biuro Festiwalowe; Filmowa Metropolia, Czytająca Metropolia, Kreatywna Metropolia
		Centralizacja i standaryzacja baz danych, procesów i procedur		
	VeloSilesia (rower)	Plan Rozwoju Usług Wspólnych		Kampanie medialne: Oczyszczamy atmosferę - antysmogowa; Sprzątamy Metropolię
		Metropolitalny System Stypendialny - TALENTY NA START		System Identyfikacji Metropolitalnej (spójne oznakowanie)
		Metropolitalny Inkubator Pomysłów/Metropolitalny Program Kreatywności		
Inne działania, których pełna identyfikacja nastąpi po wykonaniu wstępnych analiz oraz opracowaniu dokumentów strategicznych związku				

Obszary działania	Zadania szczegółowe
<p>Wypracowanie dokumentów programowych Związku Metropolitalnego</p>	<p>opracowanie podstawowych dokumentów związanych z funkcjonowaniem ZM, w tym budżet i statut</p>
	<p>przygotowanie do rozpoczęcia realizacji zadań od 1 stycznia 2018 r. (studia, analizy)</p>
<p>Organizacja struktur Urzędu Metropolitalnego</p>	<p>organizacja siedziby - zakup / wynajem</p>
	<p>wyposażenie biura (zakup sprzętów, mebli, licencji, oprogramowania, itp.)</p>
	<p>organizacja pracy biura – struktura i rekrutacja</p>

Wydatki ZM w latach	Transport	Rozwój społ-gosp. obszaru związku	Kształtowanie ładu przestrzennego	Promocja związku i jego obszaru	Organizacja i funkcjonowanie Biura ZM	RAZEM
Udział procentowy w wydatkach	54%	20%	18%	5%	3%	100%
2017	-	-	-	-	17 389 815	17 389 815
2018	173 881 716	64 400 635	57 960 572	16 100 159	9 660 095	322 003 177
2019	184 512 109	68 337 818	61 504 036	17 084 455	10 250 673	341 689 091

Dziękuję za uwagę !

Górnośląski Związek Metropolitalny
ul. Barbary 21a, 40-053 Katowice
telefon: +48 (32) 253-0425

e-mail: biuro@gzm.org.pl

www.gzm.org.pl